

**ТЕЗИ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ В СЕКЦІЇ
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У ГАЛУЗІ ЖКГ**

**ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В
СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РИНКОМ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ
ПОСЛУГ**

В. М. БАБАЄВ, д-р наук. держ. упр., проф., ректор Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

І. І. КИЛИМНИК, канд. юрид. наук, доц., завідувач кафедри правового забезпечення господарської діяльності

В. І. ТОРКАТЮК, д-р техн. наук, проф. кафедри економіки підприємства, бізнес адміністрування і регіонального розвитку

В. І. КУЛІК, О. М. ПАРАМОНОВА, НІКБІН ФАРХАТ, аспіранти кафедри економіки підприємства, бізнес адміністрування і регіонального розвитку

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Сфера житлово-комунальних послуг України в даний час має потребу в серйозних змінах: технічне переоснащення, організації ефективного управління, демонополізації та створенні умов для конкуренції, а також правовому та науково-технічному забезпеченні реформування галузі.

Чинне законодавство, що регулює надання житлово-комунальних послуг в Україні, багато в чому не відповідає ні фактично сформованим у цій сфері правовідносин, ні європейським стандартам, що, в свою чергу, не сприяє залученню іноземного капіталу для розвитку тих об'єктів, які дійсно цього потребують.

Перспективи розвитку ринку житлово-комунальних послуг безпосередньо залежать від потоку приватних інвестицій у галузь житлово-комунального господарства (ЖКГ). Враховуючи, що інвестиції в ЖКГ мають соціальну значимість, в галузь необхідні як державні, так і приватні капіталовкладення. Забезпечити приплив приватних інвестицій у ЖКГ може державно-приватне партнерство (ДПП) – система взаємодії держави і бізнесу.

Ефективність управління житлово-комунальною сферою є найважливішим пріоритетом діяльності на державному, регіональному та місцевому рівнях. Перетворення останніх років були спрямовані на розвиток ринкових механізмів управління житлово-комунальною сферою. Стає очевидним той факт, що забезпечення високих та стійких темпів розвитку ринку ЖКП, досягнення стратегічних цілей неможливе без зацікавленого партнерства державних та місцевих органів влади з представниками приватного бізнесу.

Господарське партнерство держави і приватного сектора – це

інституціональний та організаційний альянс між владою і приватним бізнесом з метою реалізації національних та міжнародних, масштабних, суспільно-значимих проектів у широкому спектрі сфер діяльності: від розвитку стратегічно важливих галузей промисловості і НДДКР до забезпечення суспільних послуг. Державно-приватне партнерство дозволяє, з одного боку, уникнути недоліків прямого державного регулювання, а з іншого – «вад ринкової економіки». Основний аргумент на підтримку ДПП полягає в тому, що і державний і приватний сектори володіють своїми власними унікальними характеристиками і перевагами, при об'єднанні, яких існує можливість більш ефективно діяти і отримувати оптимальні результати в ЖКГ, де найбільш помітні неефективність державного управління і «вади ринкової економіки».

Стає очевидним той факт, що забезпечення високих і стійких темпів розвитку країни, досягнення стратегічних цілей державної влади неможливо без зацікавленого партнерства державних та місцевих органів влади з представниками приватного бізнесу. У цих умовах необхідно перейти до ефективної взаємодії державних органів влади з приватним бізнесом.

Для успішного розвитку ДПП на місцевому і регіональному рівнях необхідно:

- розбити стратегію із застосуванням схем ДПП безпосередньо для ЖКГ;
- розробити нормативно-правову базу, що регламентує ДПП, забезпечити її надійне функціонування;
- розробити схему моніторингу проектів, що реалізуються за схемами ДПП, і судового захисту прав держави та інвесторів, як вітчизняних, так і зарубіжних. Ввести також моніторинг судової практики у справах, пов'язаних з ДПП, і своєчасно вживати заходів щодо вдосконалення нормативно-правової бази в цій сфері цивільно-правових відносин;
- забезпечити введення адекватної системи тарифів на ЖКП, побудованих за схемами ДПП;
- розробити типові форми інвестиційних угод та встановити чіткий порядок їх укладення, враховуючи повноваження державних, регіональних і місцевих рівнів управління (органів); розробити механізм публічної пропозиції (оферта) проектів інвесторам;
- вирішити питання бухгалтерського обліку, амортизаційної політики, податкового навантаження, враховуючи при цьому, що при реалізації складних капіталомістких проектів з тривалим періодом окупності податкове навантаження на інвесторів може бути значним, що робить використання цього механізму недоцільним;
- створити адекватну систему субсидування та відповідні інструменти для того, щоб соціально незахищені верстви населення не постраждали від реалізації даних проектів.

Слід зробити узагальнюючий висновок про необхідність (за соціальними критеріями) та доцільність (за ринковими критеріями) формування багаторівневого комунального соціального договору між населенням, державою і бізнесом щодо пропорцій формування доходів в процесі

використання валового внутрішнього продукту (заробітної плати і прибутку) з урахуванням оплати населенням повної вартості житлово-комунальних послуг.

Як відомо, багатосторонні соціальні договори зіграли винятково позитивну роль у післявоєнному облаштуванні західноєвропейських країн в середині минулого сторіччя. Тоді до їх укладення підштовхували наслідки руйнівної війни та запропоновані угоди профспілок, бізнесу і держави дозволили сформувати ефективні, соціально-орієнтовані національні ринки.

У специфічних умовах української економіки соціальний договір відіграє системоутворюючу роль у дії всієї сукупності організаційно-економічних інструментів, які формують ринок житлово-комунальних послуг. Рамкові умови цього договору будуть сприяти встановленню універсальних правил підприємництва в житлово-комунальній сфері та форм ефективного контролю їх дотримання з боку населення.

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УТИЛІЗАЦІЇ ПОЛІМЕРНОЇ ТАРИ ТА ПАКУВАННЯ У ГАЛУЗІ ЖКГ

С. І. БУХКАЛО, канд. техн. наук, доц., проф. кафедри інтегрованих технологій, процесів та апаратів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Закон України «Про відходи» регулює питання власності на відходи та відповідальності за них – власником відходів і відповідальним за прибирання сміття є той, на чий території вони виробляються, але поки відсутні реальні стимули для легального заняття збиранням і заготівлею відходів. В Закон України «Про відходи» внесені зміни і доповнення, яким передбачено звільнення від податку на прибуток і ПДВ доходів від господарської діяльності з надання послуг із заготівлі та збору відходів як вторинної сировини. Є затверджені Кабінетом Міністрів України «Ліцензійні умови провадження господарської діяльності із збирання, заготівлі відходів як вторинної сировини», є перелік окремих видів відходів як вторинної сировини, але централізований збір відходів за видами полімерів до теперішнього часу не організований.

Проблема утилізації пластикових відходів хвилює місцевих чиновників, причому не тільки екологів або комунальників. Створені комісії та відділи. Облдержадміністрація і місцеві ради регулярно видають розпорядження, рекомендації та постанови, але зміни приходять занадто повільно.

Оптимальним рішенням «пластмасовою проблеми» в наш час стала переробка полімерних відходів, яка дозволяє уникнути повторного забруднення навколишнього середовища і в той же час надає можливість отримати ряд корисних продуктів для галузей виробничого, промислового і народного господарства. З багатьох причин переробка пластмас є не тільки екологічно кращим, але і економічно доцільним вирішенням багатьох проблем, пов'язаних з використанням полімерних відходів. Враховуючи те, що щорічний приріст